VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za čápy, vodníkem a divokou Oslavou do Dlouhé Loučky

GPS souřadnice: 49.8177538, 17.190143

Praktické informace

Délka trasy: 6 km

Obtížnost: Velmi lehká trasa, která vás provede krásnou obcí a okolní přírodou. Bonusem je to, že půjdete téměř celou cestu po rovince a všude vás může doprovázet pejsek. Trasu nedoporučujeme chodit, když je bahno – lesní cesta může klouzat. Projedete ji jen s hodně terénním kočárkem. :)

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 250 km ujedete za zhruba dvě a půl hodiny. Můžete jet přes Pardubice, Svitavy a Mohelnici nebo po D1 přes Brno a Olomouc. Mrkněte na navigaci, co vám v danou chvíli spočítá lépe. :)

Parkování: Zdarma na parkovišti v ulici 1. máje, nedaleko obecního úřadu.

Minimuzeum Dlouhá Loučka
Otevírací doba: muzeum bývá otevřeno po předchozí domluvě, případně v době státních svátků a příležitostí, o kterých jsou občané předem informování na stránkách obce - Vstupné dobrovolné

Království retrokočárků v Plinkoutě (www.kralovstvihistorickychkocarku.cz)
Otevírací doba: pondělí–pátek 10:00–16:00, sobota 9:00–12:00
Vstupné: dospělí – 100 Kč, děti –70 Kč, rodinné – 300 Kč

WC: v době úředních hodin na OÚ.

Možnost občerstvení: Hospůdka na hřišti – otevřeno březen–září, Pohostinství Modrá Hvězda – otevřeno celoročně.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Fulnek, Náměšť nad Oslavou, Tovačov, Olomouc, Hukvaldy, Boskovice.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigalová.

Trasu testovali bratři Ondřej a Radek z Boskovic.

Postřehy dětí:
Ondrášek (5 let): „Líbily se mi oba zámky, i když ten druhý byl strašidelný. Čápa jsme nepotkali, ale viděl jsem malý posed.“
Ráďa (11 let): „Našel jsem kamenný kříž a splnil všechny úkoly. Moc mě to bavilo.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,
zveme vás do krásné obce, kterou najdete v podhůří Jeseníků, kde se hledači pokladů kdysi snažili najít ložiska drahých kovů. My poklady hledat nebudeme, ty nejdražší se vás totiž budou držet za ruku. :)

Provedeme vás kolem dvou zámků do nádherné přírody Sovinecka, povíme si něco o Řádu německých rytířů, lazaretu, ale také o slavné papírně. Možná zahlédnete výra nebo čápa a ukážeme vám místo, kde prý žili vampýři. Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Obecním úřadem Dlouhá Loučka, a je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky, na dnešním výletě uvidíte hned dva zámky, zaposloucháte se do bujarého brblání divoké říčky Oslavy, budete hledat kamenné kříže, dozvíte se něco o Velikonočním ostrově a také pátrat po schovaných písmenkách a obrázcích na sochách a starých domech. Půjdete také kolem míst, kde žili upíři. Prý… Myslíte si, že je to pravda? Pojďte s námi na výlet a dozvíte se! Stejně jako u našich ostatních výletů jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to:

Zaparkujte na parkovišti nedaleko obecního úřadu přímo před rybníčkem, nad kterým se tyčí jeden známý strom. Mají ho rádi vodníci. Jak se jmenuje? Zapamatujte si ho, budeme o něm dnes ještě mluvit.

Utáhnout tkaničky, batůžek na záda… A můžeme vyrazit! Čeká nás dvouhodinová procházka krásnou přírodou s luštěním a hledáním.

Vítejte v obci, která má krásné jméno. A asi nedá ani moc práce zjistit, podle čeho se jmenuje. Ví někdo? A vidíte něco takového kolem sebe? Zatím ne, ale luk si dnes ještě užijete, to nám věřte!

Nejprve se tedy půjdeme podívat směrem doprava na Dolní zámek, pak se sem vrátíme a budeme pokračovat na druhou stranu směrem k Hornímu zámku.

První písmenko na vás ovšem čeká na druhé straně silnice nalevo od žlutého domu. Opatrně přejděte silnici a zkuste najít kamenný pomník s vysekaným nožem.

Máte?

1. **Opište první písmenko na kameni.**

Proč nůž? Dozvíte se za minutku.

Pokračujeme doprava směrem ke žlutému domu a Dolnímu zámku.

První písemná zmínka o obci pochází ze 14. století. Kdo z vás byl tehdy na světě? Přiznejte se! Tipujeme, že vaše prapraprapraprapraprapraprababička.

Byla to doba, kdy se hledači pokladů snažili najít ložiska drahých kovů v jesenickém podhůří.

Tehdy ves patřila zdejším vladykům, potomkům pánů ze Sovince. Už tehdy bylo místo rozděleno na dvě části: Menší obec Horní Dlouhá Loučka, která zůstala v sovineckém panství, a územně větší městys Dolní Dlouhá Loučka, původně náležející olomoucké kapitule. Vy jste teď v Dolní Loučce.

Do Horní Loučky se dostanete tak, že půjdete 6 hodin do prudkého kopce! Ne, děláme si legraci. Dnešní výlet je pro zdravě lenošivé, takže vede skoro celý po rovince. :)

Kdo první uvidí bílou budovu zámečku? Jako zámek sice nevypadá, ale věřte nám, že je opravdu starý. Tipnete si, jak je starý? Kdo bude nejblíže, může odpovědět na naši druhou otázku jako první.

Dolní zámek nechal postavit Jáchym Pivec z Klinštejna a Hradčan mezi 16. a 17. století z původní tvrze. Renesanční čtvercová patrová stavba je dnes sídlem obecního úřadu. Líbí se vám?

Vidí někdo i znak obce? Červeno-stříbrný štít s kužely, břevny a zlatým nožem?

Jak by vypadal váš znak? Znak naší rodiny by obsahoval mapu, propisku a trekingové boty! :)

Podívejte se na znak obce ještě jednou.

2. **Kolik černých pruhů vidíte?**

Vrátíme se o pár metrů a budovu si prohlédneme i z boku.

Zkuste najít dva vytesané erby nad bočním vchodem do dnešní radnice. Vidíte obludu, co vypadá jako nějaký dinosaurus? A dvě rytířské přilby? Je to památka právě na Jáchyma, který zámek postavil, a jeho manželku Johanu.

Není tady někdo, kdo se jmenuje stejně? Pokud ano, musí se zatvářit jako obludka s kruhem v tlamě pod erby. Vteřinka ovšem nestačí, musí s tímhle „ksichtíkem“ vydržet až do chvíle, než potkáte medvěda. Tedy vlastně dva.

Nebude to ale trvat dlouho, nebojte. :)

Ještě si musíme říct, že v budově Obecního úřadu se nachází **Minimuzeum,** kde jsou vystaveny žánrové malby a skici, které zde zanechali francouzští důstojníci, co tu byli internováni v průběhu druhé světové války. Vzácné a jedinečné nástěnné malby se podařilo zachránit unikátní metodou – postupným sejmutím tenkých vrstev omítky s malbou a jejich přenesením na mobilní panely. V době státních svátků nebo po předchozí domluvě se můžete zajít do minimuzea podívat. Návštěva určitě stojí za to!

Každopádně do oken úřadu zamávejte. Sedí za nimi pan starosta, který společně s paní Petrou S. nápad na vytvoření výletu s tajenkou iniciovali a moc nám s ním pomohli. Děkujeme! :)

Přejdeme silnici a napravo už je vidíme – medvědy! Jsou sice ze dřeva, ale věřte, že kdysi zde žili i opravdoví medvědi. Jenže to už je opravdu dávno!

Znáte nějakou písničku o medvědech? A znáte Večerníček *Bráškové?* Je o medvědích bráškách –Vojtovi, Kubovi a Matějovi. Dva z nich žijí v medvědáriu v Berouně. I tam vede jeden z našich výletů s tajenkou!

Nyní se vracíme směrem k místu, kde parkujeme. Přejdeme říčku a pokračujeme Zámeckou ulicí k dalšímu zámku. K tomu si můžeme zazpívat.

Brum, brum, brum.
O čem se zdá medvědům?
Hlavu, zadek, nohu
schovej do brlohu.
Brum, brum, brum.
Brum, brum, brum.
Zazpíváme medvědům
Dobrou noc, vy šelmy,
nechrápejte velmi
nebo si zboříte dům.

Zkuste najít domeček, který vypadá jako pomeranč. Máte na něj chuť? My ne, my jsme od něj vždycky zamatlaní a lepíme jako lepidlo. A autorka tohoto textu má navíc malé pomerančové trauma z doby, kdy byly její děti ještě malé a měly „dost dobré“ nápady. Jednou jí robátka hodila do pračky pomeranč a ona pak s hrůzou sledovala, jak se v bubnu točí a rozmatlává při 90 stupních… Nedopadlo to dobře.

Zkuste najít dům, co je úplně obrostlý rostlinkou zvanou břečťan.

Tady jsme potkali krásnou šedivou kočičku, která se nechala podrbat a potvrdila nám, že jdeme správně.

Dokázal to i velký kámen napravo na trávníku. Vidíte ho?

Po pravé ruce nás rovněž provází řeka Oslava. Ta pramení v obci Ondřejov poblíž Rýmařova. Hned v obci Ondřejov teče strmě ze svahu a za obcí začíná vytvářet údolí končící v Dlouhé Loučce. Oslava protéká obcemi Ondřejov, Valšův Důl, Dlouhá Loučka a okolo Horní Sukolomi, kde se vlévá do Oskavy.

Na ostrý tok Oslavy odkazuje její název. Je odvozený od staroslovanského slova „osla", které znamená *brus*. Oslava je proto řeka ostrá, brousící prudkým tokem řečiště. Jak je ostrá dnes, také uvidíme.

Zatím vedle nás jen zlověstně hučí. Vidíte jez? Všimněte si, jak je voda čistá…

Zámecká ulice nás vede od jednoho zámku k druhému. Než dojdeme k tomu většímu, zkusíme najít napravo u řeky tři krásné břízy. Na jedné je ptačí budka. Našli jste?

O bříze se mimo jiné zpívá v jedné známé pohádce. Jmenuje se *Mrazík*. Vystupuje v ní zlá a hloupá Marfuša a hodná a obětavá Nastěnka. Oběma se líbí jeden mladík.

3. **Jak se jmenuje bohatýr?**

Vzpomenete si, jak se dohadoval s budkou na kuří nožce? Máte tuhle pohádku rádi?

Ivan: K lesu zády, ke mně vchodem!
Baba Jaga: K lesu vchodem, k Ivanovi zády!
Ivan: K lesu zády, ke mně vchodem!

Budku s muří nožkou tady nepotkáte, ale všimněte si chaloupky na levé straně, která má všechny zdi úplně křivé. Asi je hodně stará. Ale i tak – nebo právě proto – je hezká!

Kousek za ní už na vás vykoukne budova zámku. Je to obrovský zámek, ale… Čas a živly se na jeho stavu podepsaly až tragicky. Jděte směrem k parku, abyste si ho mohli prohlédnout. Také si zde vyzvedneme další písmenko do tajenky.

Od 17. století byl vlastníkem zámku Řád německých rytířů. Tomuto řádu patřil i nedaleký hrad Sovinec a celé sovinecké panství. Jeho správa od října 1810 sídlila právě na zámku v Horní Dlouhé Loučce.

Víte, co je Řád německých rytířů?

Církevní řád, který vznikl za křížových výprav do Palestiny. Jak název napovídá, jeho členy byli zejména rytíři. V Čechách působil od konce 12. století, na Moravě a ve Slezsku po roce 1620 vlastnil například panství Sovinec, Bouzov, Dolní Bruntál, Hrabyni nebo Smolkov. Po Vídeňském kongresu se řád udržel jen v západní části habsburské monarchie.

Za napoleonských válek sloužil zámek jako lazaret. Vešlo se do něj až 600 lůžek. Kolem roku 1830 byl klasicistně upraven a o devět let později k němu byla přistavěna novobarokní kaple sv. Alžběty.

Zámek tehdy plnil funkci letního sídla velmistra Řádu německých rytířů.

Po bitvě u Slavkova (1805) byl do zámku přesunut hlavní polní špitál z Vyškova, protože město obsadili vítězní Francouzi.

Muselo to být náramně složité stěhování, protože od Vyškova je to sem 80 km a od Slavkova skoro 100 km!

Jak si myslíte, že cestovali? Pokud byli zranění, několikadenní drncání na vozech je muselo vysílit. Tady si pak v Dlouhé Loučce připadat jako v ráji!

I tak v tomto špitále tehdy na následky zranění a epidemie tyfu zemřelo celkem 831 osob. Dalšími oběťmi se stali civilní obyvatelé, mezi které se tyfus ze zámku také rozšířil.

Víte, co je to tyfus?

Původcem skvrnitého tyfu je bakterie Rickettsia prowazeki. Zdrojem nákazy je člověk, přenašečem veš šatní. (Klid, ta, co vám občas pobíhá ve vlasech, je veš dětská.) Vstupní branou infekce jsou drobné ranky po poštípání nebo poškrábání, kam se dostane trus vši. Skvrnitý tyfus obvykle začíná jakoby zničehonic. Dostanete horečku, zimnici, třesavku, bolí vás celé tělo včetně hlavy. Po několika dnech vám hlavně na trupu naskáče vyrážka. Obličeji se kupodivu vyhne, končetinám také. Většinou se stav během prvního týdne zhoršuje, koncem druhého však horečka opadne a začnete relativně normálně vnímat. Když máte kliku. Těžké poškození nervového systému a komplikace v podobě bakteriální infekce a sepse totiž mohou vést ke smrti nakaženého. Tyfus se léčí antibiotiky. Pokud na vás ovšem ještě zabírají nebo na ně nejste alergičtí.

Podruhé byl vojenský špitál v Dlouhé Loučce zřízen roku 1809 po bitvách u Wagramu a Znojma. Tehdy byl označen číslem 26 a zemřelo zde 399 vojáků rakouské armády. Zemřelí byli postupně ukládáni do hromadného hrobu v poli pod vesnicí Křivá. Řekneme vám, až budeme poblíž.

Najděte nyní zelenou cedulku *DISCGOLFOVÉ HŘIŠTĚ.*

4. **Opište první slovo textu.**

Jako lazaret sloužil Horní zámek i za první světové války. Již v listopadu 1914 se v něm uložili první ranění a nemocní. Počet pacientů často přesahoval 100 osob. V letních měsících zde pak bylo ubytováno až 2 000 vojáků.

V letech 1920–1923 býval v zámku prázdninový tábor českých dětí z Olomouce. V roce 1922 otevřely sestry Řádu německých rytířů v 1. a 2. patře zámku školu domácího hospodářství, která zde existovala až do Velikonoc 1939.

Za 2. sv. války byl zámek zkonfiskován nacisty a řád jako takový zrušen. Byl zde zřízen zajatecký důstojnický tábor VIII H/H, kde byli v letech 1940–1942 umístěni převážně francouzští váleční zajatci, podobně jako na blízkém hradě Sovinci.

Byli mezi nimi i nadaní výtvarníci, kteří zámek vyzdobili nástěnnými malbami al secco (hlinitými barvami na suchou omítku).

Později byl objekt znárodněn a sloužil mnoha různým účelům. V roce 1962 byl prohlášen kulturní památkou. Což nebránilo tomu, aby tu měl své sklady například velkoobchod s obuví Svit Gottwaldov. V prosinci roku 1985 komplex vyhořel. Velkoobchod zámek provizorně zastřešil – a od té doby zámek chátral. Postupně odtud mizely balustrády, mříže a další vzácné věci. V roce 1990 získal budovu první soukromý majitel, pak druhý, třetí… Žádný se ale neměl k obnově památky. Jeden dokonce požádal Ministerstvo kultury, aby zámek ze seznamu nemovitých kulturních památek vyškrtlo. V roce 2014 mu bylo vyhověno. To jsou konce!

A teď k té veselejší části, kterou rovněž vidíte před sebou.

Koncem 19. století vznikl kolem zámku asi dvou hektarový park. Původně se jeho část využívala jako zeleninová zahrada, dokonce zde nechyběla ani oranžerie. Později byl park upraven do anglického stylu. V té době sloužil i raněným vojákům, kteří zde pobývali. Rostou zde místní dřeviny i exotické či méně obvyklé stromy. Najdeme tu například jinan dvoulaločný, katalpu trubačovitou, liliovník tulipánokvětý a další stromy a keře.

Zkuste objevit jinan nebo jakýkoli jiný exotický strom.

Pokud jste v parku v zimě, tento úkol vám odpustíme. Máme vyzkoušené, že bez listů se pátrá velmi těžko. :)

Zámecký park dnes díky vybudovanému pódiu slouží místním oslavám pod širým nebem. Od roku 2015 je možné zde sportovat na discgolfovém hřišti.

Vracíme do Zámecké ulice a pokračujeme po ní až do ulice Na Křivou. Na rohu je sešlý dům, který ovšem kdysi musel být překrásný. Najděte červeně orámovaný nápis.

5. **Opište první slovo.**

Na křižovatce se vydáme doleva po modré a zelené turistické značce. Předtím si ovšem ještě vyzvedneme jedno písmenko u sloupu se sochou Panny Marie. Kdo nekouká jak sloup a nějaký vidí?

Nejprve jsme vám chtěli nechat spočítat hvězdičky nad její hlavou, ale protože nám třikrát po sobě vyšlo jiné číslo (a to jsme byli všichni absolutně střízliví!), raději se podíváme na nápis na dolním soklu. Zajímá nás letopočet v posledním řádku.

6. **Opište předposlední číslovku.**

Víte, kdo byla Marie? Napovíme vám – Ježíšek, Vánoce… Ano, byla to Ježíškova maminka.

Panna Marie Neposkvrněná se často označuje jako ***Immaculata****. Označení vzniklo z latinského* sine macula*, což znamená bez poskvrny. Podle římskokatolického církevního učení byla Panna Marie počata v lůně své matky – svaté Anny – bez poskvrny dědičným hříchem. Výtvarné zobrazení Immaculaty se tak objevuje už od 16. století. Nejčastěji při něm Panna Marie stojí na glóbu nebo srpku měsíce a zašlapává hada, symbol dědičného hříchu.*

Ať koukáme, jak koukáme, tady hada nevidíme. Což je to dobře. My totiž hady z neznámých důvodů neradi. Co vy?

Dnes možná na nějakého narazíte, takže jestli máte plazy v oblibě, o to lépe.

Víte, jak se jmenuje jediný jedovatý had u nás? Odbočte doleva, pokračujte v chůzi a my vám o něm něco povíme.

Půjdete-li tento výlet na jaře, na klikatice si dejte obzvlášť bacha! Když se zmije páří, jsou méně ostražité. Může se tedy klidně stát, že člověk šlápne přímo do hadího klubka. Není ostatně divu, že pozornost zmijí při láskyplném aktu polevuje. Snaží se dát vzniknout poměrně velkému počtu dětiček. Mívají jich od 4 do 18. Tak opatrně. :)

Poznámka na okraj: Stále nemůžeme přijít na to, jak se označují hadí dámy. Hadice to asi nebudou. Stejně jako zmijí páni asi nejsou zmijáci. Znáte čapku zmijovku? Ta bývala!

Podle lékařů však není zmije zdravým lidem nebezpečná. Uštknutým podávají protijed jen výjimečně. Člověku v kondici prý kousnutí neublíží. Hůře jsou na tom lidé s nemocným srdcem a děti. Ale ani těm se sérum většinou nedává, protože by mohlo vyvolat ještě horší alergickou reakci. Pacienti jsou jen několik dní pozorováni, zda se nevyskytnou komplikace.

Každopádně každý, koho had uštkne, by měl zůstat v klidu a přivolat si záchranku. Žádné zaškrcování, vysávání jedu z rány nebo vyřezávání. Tím si spíš uškodíte, než prospějete.

Našeho psa Rózu také před lety uštkla zmije. Dokonce nám ji nebohá fenka přinesla ukázat až do domu. To bylo řevu! Kousanec nebohého plaza přišel draho, Róza mu kousnutí vrátila. A to tak, že ho zakousla úplně a navždy.

Naštěstí byla Rózinka psice jak hrom do police, takže byla jen několik dnů apatická. Z uštknutí se rychle oklepala. Přesně tak, jak nám říkal veterinář. Takže když pokousání přežila Róza, vy byste měli taky. V každém případě na to ale nehřešte. Normálních zmijí v přírodě se samozřejmě nebojte. Jsou plaché a obvykle se odplazí, jakmile zaznamenají vaše kroky. Lépe, než zvuky totiž vnímají vibrace země.

Nalevo ještě zahlédneme zbytky zámku. O kousek dál dům s cedulkou *UHELNÉ SKLADY*. Pak už odbočíme doprava do luk. Hledáme cedulku s nápisem *DLOUHÁ LOUČKA*. Pod ní je totiž žlutá cedulka s číslem cyklostezky. Sečtěte první a třetí číslovku.

7. **Napište výsledek.**

Stoupáme do mírného kopečka. Je tu krásně, ale je to chladný a drsný kraj zdvíhající se nad rovinu Hané. Pokud tudy kráčíte na jaře, dole na Hané už kvetou třešně, louky a pole se svěže zelenají. Nás však ještě vítala jen slehlá loňská tráva, kterou teprve nedávno opustila sněhová peřina. Zimy zde umí být mrazivé…

Napravo vidíte pasoucí se koně. Věděli byste, jak se říká bílému koni? A jak černému? Znáte nějakou pohádku o koních? Co třeba tu o tom, co má zlatou hřívu? Jak se jmenoval chrabrý jinoch, jehož nejlepším přítelem byl také koník a který musel předstírat, že je němý?

A nesmíme samozřejmě zapomenout na Juráška. Ve které pohádce vystupoval? Napovíme…

Kdepak ty, ptáčku, hnízdo máš?
Skrýš a zázemí,
vždyť ještě léčky málo znáš,
málo zdá se mi.

Hej, břízo bílá, skloň se níž,
dej ptáčku náruč svou a skrýš,
já pak můžu jít a v duši klid
můžu pak mít…

Znáte nějaké písničky o koních?

Nás napadá třeba:

Já mám koně, vraný koně; Když se zamiluje kůň; Prší, prší, jen se leje; A já sám, vždycky sám své koníčky; Tam, kde zem duní kopyty stád, …

Zapomněli jsme na některou? Určitě ano!

Za zpěvu dojdeme až k místu, kde opustíme silnici a vydáme se po zelenomodré turistické značce doprava do lesa nad řeku Oslavu. Když se pěje, kopečky bolí méně, že?

Cestou k soutoku půjdeme po této straně řeky a cestou zpátky zase po té druhé.

Hledáme strom, jehož kmen vypadá jako obličej nějaké bájné stvůry.

A napravo zříceninu staré budovy. Nalevo zase krmelec…

Je tady krásně, že?

Nacházíme se v krásném přírodním parku Sovinecko. Je nádherný! Střídají se zde hluboká údolí se strmými svahy pokrytými hustými lesy. Park se nachází v jihozápadní části Rešovské hornatiny. Dodnes se na území přírodního parku setkáte se stopami po dolování železné rudy, stříbra, zlata a dalších nerostných surovin.

Parkem se vinou říčky Oskava a Teplička a také Huntava a Sitka, na jejichž nepřístupných stráních a skalnatých srázech rostou jedle a jilmy. Na svazích v údolí Oskavy můžete objevit malé přírodní poklady. V přírodním parku hnízdí na 129 druhů ptáků, mezi nimiž kraluje dnes už vzácný výr velký.

Výr velký je naše největší sova. Jeho anglické pojmenování eagle owl *můžeme volně přeložit jako* orlí sova *nebo* noční orel. *Rozpětím křídel se vyrovná orlovci říčnímu. Na hlavě má charakteristicky prodloužená pírka (tzv. ouška), která mohou být až 9 cm dlouhá. Typické jsou také velké oranžové oči. Díky svému nenápadnému zbarvení dokáže dokonale splynout s prostředím. Obývá velké teritorium, loví i 15 km od hnízdiště. Potravu nikdy nekonzumuje na místě, kde ji ulovil. Vždy si ji odnese na místo nedaleko hnízda, kde ji oškube a roztrhá na kusy.*

Přicházíme k malé chatové osadě. Chatky jsou různě barevné a připomínají barvy zmrzlin. Vidíte vanilkovou? Pistáciovou a jahodovou?

U zeleného domečku najděte kamenný kříž. Přečtete letopočet?

Teď ovšem ještě najděte u stejného domečku pomalovaný kamínek se třemi stromečky a na druhé straně sochu, která připomíná Velikonoční ostrov.

Víte, kde byste tento slavný ostrov našli?

Velikonoční ostrov (také nazývaný Rapa Nui) je nejodlehlejší obydlený ostrov na světě. Leží v jižní části Tichého oceánu, daleko od Ameriky i Austrálie. Přestože patří k Chile, místní obyvatelé si díky odlehlosti svého domova stále zachovávají vlastní jazyk i kulturu. Pozoruhodný ostrov byl Evropany objeven na Velikonoční pondělí roku 1722. Odtud jeho název. Původní obyvatelé však své domovině říkali Rapa Nui, což v překladu znamená Velká země. Mystickou atmosféru tomuto koutu světa dodávají obrovské sochy ze sopečného kamene zvané moai. Jsou symbolem ostrova, právě díky nim je známý. Spatříte jich tu stovky, některé jsou vysoké i deset metrů a váží desítky tun.

My ovšem nehledáme moai, ale rozcestník. Najděte na něm číslo popisné 500.

8. **Opište jméno.**

Pokud bychom přešli kopec vlevo nad námi, dostali bychom se k významnému pomníku obětem bitvy u Slavkova, Wagramu a Znojma. Pravoslavný kříž v kopci pod Křivou byl vybudován na počest několika set pochovaných ruských vojáků v roce 1896. Louka v těch místech patří asi k nejsmutnějším v zemi…

My ale smutnit nebudeme, půlku cesty máme za sebou a začínáme se vracet. Kdo chce, může se stočit na cyklostezku už teď, kdo má chuť, může se podívat ještě o kousek dál k soutoku Huntavy a Oslavy. Je to odsud 5 minut chůze.

Vidíte to místo? I to, jak se Huntavě do Oslavy moc nechce?

Tak přesně tady žil podle staré pověsti v dávných časech známý vodník.

Lidé z okolí mu říkali Brumer pro jeho ustavičné broukání a mručení, které se od soutoku řek zvlášť silně ozývalo za jasných letních nocí. Tehdy totiž vodník sedával na staré olši a žehral na svůj osud. Nebyl vůbec spokojen s tím, že mu kape ze šosu voda, že je jeho obličej zelený a dušička věčně navlhlá. Chtěl se stát člověkem. Nejlépe horníkem, které v okolí vídal. A tak se rozhodl jít pro radu k místní babce kořenářce, která ovládala všelijaká kouzla. Poradila mu, že se do světa lidí dostane jen tehdy, když počká, až se místní horníci půjdou koupat a odloží své haleny na břehu. Tehdy vodník musí rychle svléct svůj fráček a přehodit si přes ramena oblečení jednoho z mužů. V tu chvíli se promění v okradeného muže! Původní horník zezelená a vklouzne se smutným brumláním do olšoví. Tak se prý i stalo. Ostatní muži rychlou záměnu ani nepostřehli. Jen potom bývalo lidem divné, že jsou horníkovy vlasy najednou stále vlhké, i když se odmítal dotknout vody a mýt se. (Co na to jeho manželka, pověst neříká.) Pak se komusi babka kořenářka s tajemstvím svěřila, a než se vše rozneslo, převtělený vodník zmizel neznámo kam. Říká se však, že začarovaný horník v zeleném fráčku stále čeká na břehu potoka a čeká na okamžik, kdy se někdo půjde vycachtat. Aby na sebe mohl hodit jeho halenu, tričko, mikinu… A zase se vrátit do světa lidí. (Kde už ale na něj nikdo nečeká.) Brumlání se prý od soutoku Huntavy s Oslavou ozývá dodnes. Neslyšíte ho i teď? :)

Brum brum brekeke…

Poznámka na okraj: Nás horko do vod nelákalo, ale kdyby snad ano… Doporučujeme hlídat si svršky!

Vracíme se. Zvolíme k tomu cyklostezku, která vede po druhé straně Oslavy. Dojdete po ní až k chatkám.

Přejdeme dřevěný most přes řeku. V čisté vodě žijí pstruzi říční a vranky obecné. Sem tam lze potkat chráněného raka říčního a svůj lovecký revír zde má i vydra říční. Také zde uvidíte vrby. Kdepak jsme už jednu takovou dnes viděli?

Vrba je statný opadavý listnatý strom rostoucí na vlhkých půdách. Dosahuje výšky 15 až 35 metrů. Roste rychle, ale dožívá se jen 80 až 100 let. Průměr kmene často přesahuje metr. Měkké, pórovité, lehké, pružné, ale nepříliš trvanlivé dřevo vrby se používá k výrobě pálek na kriket. Dále též na překližky, bedny a celulózu pro papírenský průmysl. Z kůry vrby byl roku 1899 poprvé synteticky připraven aspirin. Ten dobře znáte, maminka vám ho dává, když jste nemocní a máte teplotu. I kdybyste ale zrovna měli pocit, že na vás leze teplůtka, opovažte se kůru ohryzávat. Nejste bobři, ze zoubků byste ji pak lovili týden. :) Vrbová kůra rovněž pomáhá při hemoroidech. Pokud nevíte, co to je, gratulujte si. Není o co stát. Vrba je také medonosná dřevina, poskytuje skvělou jarní pastvu včelám.

Cyklostezka nás vede kolem několika naučných tabulí. Najdeme tu, která se jmenuje *VALŠŮV DŮL*.

Vyhledejte fotku konipáska.

9. **Jak se jmenuje zdejší konipas druhovým jménem?**

Ale abychom nezamluvili ten Valšův Důl. Jde o místo, ve kterém se nalézáme. Údolí, které vidíte kolem sebe.

Teď se něčeho chytněte! Nejlépe česneku! Máte velké šance, protože na jaře je medvědího česneku plný les.

V archivních listinách se totiž píše, že v roce 1689 byla ve Valšovském Dole spálena těla nebožtíků podezřelých z vampýrismu. Spálení, probodnutí srdce špičatým kůlem či odseknutí hlavy (nejlépe všechno dohromady) byla nutná opatření – prevence. Jen tak bylo možné předejít tomu, aby za nocí dotyční neožívali a nechodili lidem pít krev i po smrti.

Také byste neradi, aby se vám někdo zakusoval do krčků? My na to rovněž nejsme…

Víte, kdo jsou vampýři? Bájné bytosti, co se živí krví živých lidí. Postupně je vysávají… V Evropě se tak označuje nemrtvý, který navštěvuje své dřívější lásky, příbuzné či známé. V místech, kde původně žil, způsobuje vampýr obtíže nebo záhadná úmrtí. Původem je tato bytost z lidových pověstí východní Evropy, především z Balkánu. Moderní upíři pocházejí z literárních děl 19. století. Nejpopulárnějším vampýrem byl Drákula z románu Brama Stokera. Ještě novější je upírská sága Stmívání.

Mnohem důležitější je ovšem to, že Valšově Dole vznikla na začátku 17. století z bývalého hamru ruční papírna. Využívala vodní náhony k pohonu stoupy na drcení starých hadrů, jež byly hlavní výrobní surovinou. V polovině 19. století zde byl poté vybudován celý komplex továren na vodní pohon, později i s parními stroji. V údolí Huntavy v roce 1903 postavili náhon na vodní kolo o průměru 12 metrů, jež bylo největší na Moravě. Kvalitní papír z Weissovy továrny se odtud vyvážel do Ameriky, Ruska i na Balkán. Budovu papírny můžete i nyní vidět za plantáží stromků. Papírna už ale bohužel nefunguje.

Blížíme se k části cesty, která se vám bude líbit nejvíc. Budeme si totiž hrát a určitě dlouho.

Přesně tak dlouho, jak je dlouhá barevná cesta s úkoly, která nás vede až do obce.

Během plnění sportovních úkolů se dobře dívejte na obrázky. Schválně, kdo první najde sluníčko? A kdo rybí kostru? Vidíte králíka? A kdo najde hlemýždě?

Znáte nějakou pohádku, ve které se objevuje hlemýžď alias šnek? My ano, napsal ji Ondřej Sekora. Věděli byste, jak se jmenuje její hlavní hrdina?

10. **Jak se jmenoval známý mravenec?**

Tajenku máte vyplněnou a naše putování se už také pomalu blíží ke konci. Zvláštní slovo, které na vás z doplňovačky vykukuje, je německé pojmenování zdejší obce, které se kdysi také používalo.

Uličkami se propletete přes Úzkou ulici do ulice Na Křivou. Na křižovatce stojí další z kamenných křížů.

Na start výletu se můžete vrátit třemi způsoby: Zaprvé stejnou cestou, jakou jste přišli (ulicí Zámeckou). Zadruhé můžete odbočit doleva a pak hned doprava a hlavní ulice 9. května vás za 5 minut rovněž odvede do centra.

Třetí trasa je ovšem nejklidnější a nejhezčí (pokud není bahno). Vede zadem přes louky podle naší mapky.

Nad hlavami vám možná přeletí čáp bílý, který je tak trochu symbolem zdejší obce. Čapí pár, který už od devadesátých hnízdí na nevyužívaném komínu základní školy v Dlouhé Loučce, má v příbytku webkameru, takže ho můžete sledovat. Místní základka si svého nájemníka dokonce dala čápa do znaku.

A to se nám líbí! Moc!

Pokud ještě nemáte dost, v místní samoobsluze naproti parkovišti můžete navštívit **Království retrokočárků**, kde jsou ovšem jen ochutnávky, celou sbírku můžete vidět v muzeu historických kočárků v nedalekém Plinkoutě (místní část Dlouhé Loučky). Rozsáhlá sbírka ukazuje postupný vývoj a proměny kočárků od roku 1860. Jsou zde umístěny nejstarší kočárky s loukoťovými koly, princezky, sáňkové kočárky, skříňkové kočárky, kukaně, osmipéráky… Sbírka zatím končí u kočárků značky Liberta, které se vyráběly do pozdních let 20. století. Kromě 300 kusů kočárků si můžete prohlédnout i veterány, což jistě ocení hlavně pánové.

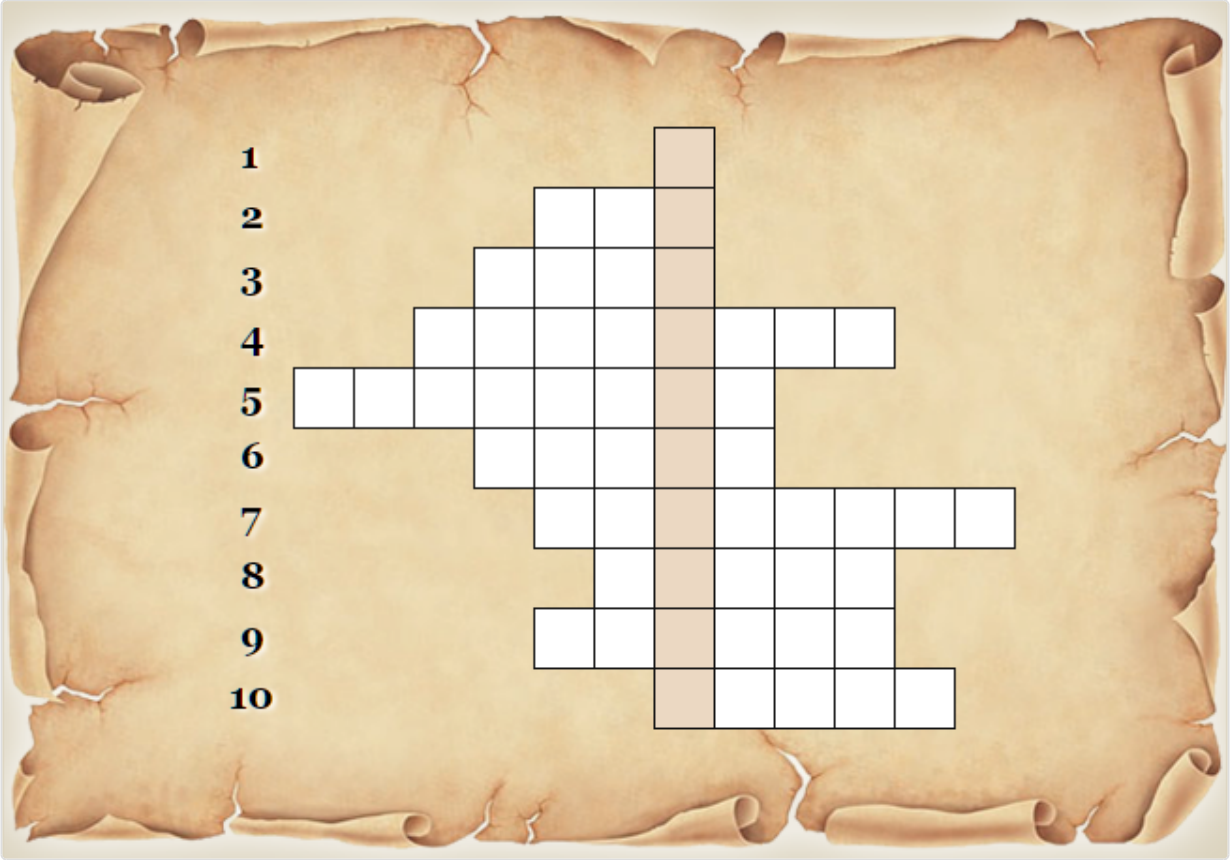
Vše je hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.ok-tourism.cz/cil/prirodni-park-sovinecko, www.dlouhaloucka.cz, www.rymarovsko.cz. Za konzultace moc děkujeme Mgr. Jaroslavu Brachtlovi.

Tip na závěr:
Jen několik kilometrů nod Dlouhé Loučky můžete navštívit nádherný hrad Sovinec, který je nejrozsáhlejším hradním komplexem v Jeseníkách. Na skalnatém výběžku nedaleko vedlejší cesty z Moravy do Slezska jej mezi léty 1318 a 1348 založili bratři Pavel a Vok z rodu Hrutoviců. Původně jen masivní hradbou obehnaná věž s jedním palácem získala pozdně gotický charakter na přelomu 15. a 16. století. Návštěvníci se mohou projít po pěti nádvořích a nejstarším Horním hradu s vyhlídkovou věží. V někdejších konírnách na vás čekají expozice lesnické školy a hradní historie, v purkrabství jsou vystaveny archeologické nálezy a zbraně a ve sklepení nahání hrůzu mučírna. Vyhlídková věž nabízí okouzlující pohledy do okolí a současně slouží také jako galerie. Boskovický palác ukrývá lapidárium a v jeskyni pod Horním hradem mají vinný sklep. Nedávno otevřená trasa pak prochází z horního hradu přes komnatu v bráně do opraveného Rytířského sálu, který je vyzdobený sbírkou zbraní.

Otázky k tajence

1. **Opište první písmenko na kameni.**
2. **Kolik černých pruhů vidíte?**
3. **Jak se jmenuje bohatýr?**
4. **Opište první slovo textu.**
5. **Opište první slovo.**
6. **Opište předposlední číslovku.**
7. **Napište výsledek.**
8. **Opište jméno.**
9. **Jak se jmenuje konipas druhovým jménem?**
10. **Jak se jmenoval známý mravenec?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 10.11.2026 22:54